

**IMPAK PROJEK INOVASI PENCEGAHAN JENAYAH KAWASAN
PERUMAHAN: ANALISA DARIPADA PANDANGAN
KOMUNITI LOKAL**

*(The Impact of Crime Prevention Project Innovation of Housing Area: Analysis of the
Views of Local Communities)*

Norwahida Zainal Abidin, Novel Lyndon & Mohd Helmi Abdul Rahim

ABSTRAK

Kerancangan proses pempandaran dilihat antara faktor utama yang menyumbang ke arah peningkatan perlakuan jenayah. Oleh itu, objektif utama kajian ini ialah untuk meneliti impak projek inovasi pencegahan jenayah oleh komuniti RT Taman Seri Impian terhadap kawasan perumahan mereka. Kajian ini menggunakan pendekatan interpretif dan strategi abduktif. Ini kerana ia melibatkan pandangan dan tafsiran harian oleh aktor sosial berkaitan dengan pemahaman konsep keselamatan komuniti dan peranan RT itu sendiri yang merupakan sebuah program intervensi pembangunan komuniti. Sejumlah 30 orang informan telah ditemubual dalam kajian ini. Pemilihan informan adalah berdasarkan kaedah persampelan bukan kebarangkalian yang terdiri daripada persampelan bertujuan, persampelan bola salji dan persampelan teoritikal. Data telah dikutip dengan menggunakan kaedah temubual mendalam dan perbincangan kumpulan terfokus. Hasil kajian mendapati projek inovasi ini telah berjaya mengurangkan kadar jenayah di kawasan kajian melalui penggunaan *Unity Alarm* sebagai salah satu kaedah pencegahan jenayah di kawasan kejiranan. Di samping itu, kajian mendapati pelaksanaan projek inovasi ini telah berjaya mewujudkan sistem rangkaian dalam menjaga keselamatan kejiranan. Dalam masa yang sama, secara tidak langsung penghasilan inovasi *Unity Alarm* telah berjaya menyepadukan hati

penduduk setempat yang jelas terpamer menerusi hubungan kejiranan yang erat. Kesimpulannya, projek ini berupaya membantu pihak polis dalam usaha pengurangan kadar jenayah selaras dengan inisiatif NKRA Keselamatan Negara.

Kata kunci: Perlakuan Jenayah, Pencegahan Jenayah, Inovasi, Kriminologi

ABSTRACT

The paces of urbanization are among the major factors that contributed to the increase in crime. Therefore, the main objective of this study was to examine the impact of innovati on projects by Community Crime Prevention Neighborhood (CCPN) at Taman Seri Impian toward their neighborhood. This study uses an interpretive approach and abductive research strategy. This is because it involves the views and daily interpretations of the social actors which are related to the understanding of security concepts and the role of the CCPN itself, which is a program of community development interventions. A total of 30 informants were interviewed in this study. The selection of informants was based on non-probability sampling method that consists of purposive sampling, snowball sampling and theoretical sampling. Data were collected using indepth interviews and focus group discussions. The study found that these innovation projects have been successful in reducing the crime rate in the study area through the use of Unity Alarm as one method of prevention of crime in the neighborhood. In addition, the study aslo found that the implementation of these innovations have succeeded in creating a network system in maintaining the safety of the neighborhood. At the same time, indirectly the earnings of innovation Alarm Unity have successfully integrated the hearts of locals who clearly displayed through the close neighborly relations. In conclusion, this project seeks to assist the police in

crime reduction NKRA (National Key Result Area) initiatives in line with the National Security.

Keywords: Crime, Crime Prevention, Innovation, Education

PENGENALAN

Perlakuan jenayah kini semakin kerap dipaparkan dan sudah menjadi satu fenomena biasa di kalangan negara-negara dunia termasuklah di Malaysia. Kerancangan proses pembandaran dilihat antara faktor utama yang menyumbang ke arah peningkatan perlakuan jenayah. Pembandaran dianggap satu elemen penting dalam mengukur kemajuan sesebuah negara yang akan mempengaruhi perubahan terhadap ekonomi, demografik, teknologi, sosial dan persekitaran (Choy, Mohd Faizal Abdul Rashid, Katiman Rostam, Eshah Mohamed, & Abd. Rahim Md Nor, 2012; Okunola & Amole, 2012a; Sulaiman & Hashim, 2011). Pulau Pinang merupakan antara negeri yang pesat membangun dek kerancangan pembangunan sektor perindustrian di Malaysia. Oleh kerana itu, tidak hairanlah kadar jenayah dilihat meningkat seiring dengan kepesatan proses pembandaran dan pertumbuhan penduduk di Pulau Pinang (Kanyo & Nor, 2007; Kanyo, Norizan Hj Md Nor, & Rainis, 2011).

Sikap tidak ambil peduli komuniti bandar terhadap hal kejiiran dilihat memberi ruang dan peluang kepada perlakuan jenayah khususnya di kawasan kediaman (Covington & Taylor, 1991; Cozens & Davies, 2013; Izadifar, Yazdanfar, Hosseini, & Norouzian-Maleki, 2015a; Okunola & Amole, 2012b). Lantaran kegiatan aktiviti pencegahan jenayah digerakkan di seluruh hierarki bandar-bandar besar tidak terkecuali di Malaysia melalui penglibatan secara bersepadu antara pihak berkuasa, badan bukan kerajaan dan komuniti setempat. Konsep pencegahan

jenayah digunakan dalam beberapa kaedah yang berbeza dengan tujuan untuk menangani jenayah yang merujuk kepada dua elemen utama iaitu jenis aktiviti dan impak aktiviti pencegahan jenayah. Atas nama pencegahan jenayah, para penyelidik telah mengkaji peranan dan pengaruh mekanisme kawalan sosial secara formal (penglibatan polis, mahkamah, dan tindakan pembetulan) dan kawalan sosial tidak formal yang memberi fokus kepada pengaruh keluarga, rakan, sekolah, tempat kerja, komuniti, sistem kepercayaan agama yang melibatkan elemen seperti komitmen dan penyertaan turut serta (Byrne & Marx, 2011; Farkas & Jones, 2007; Rosenbaum, 1988). Di samping itu, strategi pencegahan jenayah melibatkan beberapa peringkat pencegahan (awalan, pertengahan, ketiga) yang meliputi kumpulan sasaran yang berbeza berdasarkan keperluan individu (tindakan perseorangan), berkumpulan (tindakan oleh penduduk setempat) dan orang awam (tindakan untuk menghubungi polis) untuk mencegah jenayah (Barton & Valero-Silva, 2013; Casey, 2008; Pattavina, 2006).

Walaupun pelbagai tindakan dan inisiatif telah dilaksanakan, tetapi masih kedengaran suara-suara masyarakat yang menyalahkan pihak berkuasa kerana dianggap cuai dalam mengawal penularan perlakuan jenayah. Pada masa yang sama pula, organisasi sukarelawan komuniti seperti Rukun Tetangga (RT), persatuan penduduk mahupun *community policing* turut dipersalahkan kerana tidak mampu mengawal keselamatan di kawasan kediaman dan mengurangkan rasa kebimbangan terhadap jenayah. Pandangan sinis dan stereotaip warga bandar khususnya ini dilihat sebagai cabaran dan penerokaan minda pihak yang berkaitan termasuklah komuniti setempat untuk mencari alternatif pencegahan jenayah berbentuk inovatif yang mampu membantu dalam membanteras perlakuan jenayah daripada berleluasa. Dalam konteks kajian ini, komuniti Taman Seri Impian terpanggil untuk menterjemahkan minda separa sedar mereka tentang keselamatan dan kebimbangan terhadap jenayah kepada suatu penyelesaian bagi

mencegah perlakuan jenayah di kawasan kediaman. Rasa kebimbangan ataupun kesedaran komuniti tentang aspek keselamatan dikonstruksi dari pandangan aktor sosial yang boleh dilihat sebagai sebuah konflik mahupun konsensus dalam kehidupan seharian yang akhirnya menghasilkan impak positif (Hummelsheim & Hirtenlehner, 2012; Lee & Farrall, 2008; Wilson-Doenges, 2000). Pemerksaan komuniti merupakan impak positif terhasil dari konstruksi yang menggabungkan kekuatan dan kompetensi seseorang individu, naluri semulajadi ingin memberikan pertolongan dan tindakan proaktif terhadap perubahan sosial di persekitarannya. Manakala sesuatu inovasi itu tercetus daripada proses pemerksaan komuniti yang disebabkan berlaku desakan terhadap keperluan, kehendak dan persekitaran seseorang individu mahupun kumpulan. Ia melibatkan proses penzahiran idea untuk mencipta sesuatu yang lebih baik dan perubahan positif yang signifikan serta diadaptasi oleh pihak lain (Douglas & Marc, 1995). Justeru itu, objektif utama kajian ini ialah untuk meneliti impak projek inovasi pencegahan jenayah oleh komuniti RT Taman Seri Impian terhadap kawasan perumahan mereka.

Inovasi Sosial dalam Pencegahan Jenayah: *Unity Alarm*

Inovasi sosial kini menjadi trend alaf baru. Semua pihak berkepentingan termasuk organisasi dari semua sektor masyarakat berlumba-lumba untuk menyumbang dalam misi pencarian penyelesaian inovatif bagi memenuhi keperluan dan cabaran yang kita hadapi hari ini. Namun, organisasi besar seperti syarikat korporat melihat inovasi sosial sebagai tanggungjawab moral dan menjadi batu loncatan bagi sesetengah pihak sebagai peluang memperluas dan memperkembang bidang perniagaan mereka. Oleh sebab itu, terma inovasi sosial terlalu luas penggunaannya yang merentasi pelbagai aspek sosial mahupun ekonomi. Secara ringkasnya, inovasi sosial merujuk kepada suatu bentuk penyelesaian yang mampu mengatasi masalah atau

memenuhi keperluan sosial yang lebih baik daripada pendekatan yang sedia ada dan memberi impak kepada masyarakat secara keseluruhan bukannya individu yang menekankan konsep lokaliti dengan merujuk kepada organisasi berasaskan komuniti (Chalmers, 2012; Mulgan, Tucker, Ali, & Sanders, 2008; Phills, Deiglmeier, & Miller, 2008).

Projek rintis inovasi *Unity Alarm* diperkenalkan pada 12 Mac 2012 di Kawasan RT Taman Seri Impian, Pulau Pinang. Projek ini boleh dikategorikan sebagai salah satu inovasi teknologi yang bersifat *hard technology* merangkumi penggunaan material, perkakasan atau peralatan yang bertujuan samada untuk mencegah mahupun mengawal jenayah (Byrne & Marx, 2011; Grabosky, 1998). Tujuan utama pelaksanaan projek ini adalah untuk menyokong pengendalian kawalan dan rondaan keselamatan yang dilaksanakan oleh Skim Rondaan Sukarela (SRS) di bawah pengurusan RT. Kekangan melaksanakan rondaan selama 24 jam sehari menjadi titik tolak kerahan idea dalam mencari penyelesaian ke atas mekanisme pencegahan jenayah yang bersifat menyeluruh dan bersepadu berbanding individual. Peserta projek ini yang dianggotai oleh pemastautin kawasan kajian yang secara sukarela membiayai kos peralatan dengan anggaran RM150.00 per rumah dan latihan intensif diberi oleh Jabatan Perpaduan Negara dan Integrasi Nasional (JPNIN) Daerah Seberang Perai Tengah (SPT).

Inovasi ini melibatkan satu rangkaian penggunaan penggera tanpa wayar (wireless) di kawasan perumahan melalui kolaborasi dan perkongsian strategik antara RT, pemilik rumah dan JPNIN SPT. Sistem ini berupaya mencegah kejadian jenayah, mengatasi keadaan mencurigakan, kecemasan atau keperluan bantuan melalui penyertaan dan penglibatan penduduk secara aktif untuk memantau persekitaran perumahan dengan mengaktifkan penggera sebagai isyarat pertolongan dalam situasi kecemasan. Projek ini telah memberi kesedaran tentang kepentingan

aspek keselamatan, meningkatkan semangat kejiwaan, pengurangan kadar jenayah dan sekaligus meningkatkan rasa selamat penduduk dengan kos yang sangat minimum. Disamping itu, projek ini telah mendapat perhatian dan pengiktirafan oleh Ketua Polis Daerah SPT, pengurusan tertinggi JPNIN dan mendapat tempat ketiga di pertandingan Anugerah Inovasi Jabatan Perdana Menteri Malaysia pada tahun 2013 di bawah kategori bukan ICT. Atas faktor sambutan yang amat menggalakkan dan saranan daripada PDRM, pemasangan *Unity Alarm* diperluaskan ke tujuh lagi kawasan perumahan yang berisiko tinggi jenayah di Daerah SPT (Othman Saad, 2014).

Latar Belakang Kawasan Kajian

Negeri Pulau Pinang merupakan negeri kedua terkecil di Malaysia yang terletak di Utara Semenanjung Malaysia dan bersempadan dengan negeri Kedah di bahagian Utara dan negeri Perak di bahagian Selatan. Dari aspek fizikal ia terbahagi kepada dua wilayah iaitu wilayah Pulau Pinang dan Seberang Perai. Pengkaji memilih wilayah Seberang Perai sebagai kawasan kajian kerana ia meliputi hampir 70 peratus keluasan negeri Pulau Pinang. Wilayah Seberang Perai terbahagi kepada tiga daerah iaitu Daerah Seberang Perai Utara (DSPU) yang meliputi 16 mukim, Daerah Seberang Perai Tengah (DSPT) yang terdiri daripada 22 mukim dan Daerah Seberang Perai Selatan (DSPA) yang juga terdiri daripada 16 mukim. Majlis Perbandaran Seberang Perai (MPSP) merupakan ketua pentadbiran di kawasan kajian. Kawasan DSPT merupakan daerah yang mempunyai peratusan rasa selamat terendah iaitu 69.64% berbanding daerah yang lain berdasarkan hasil kajian rasa selamat yang dijalankan oleh JPNIN di kawasan perumahan yang menjalankan SRS (JPNIN, 2014). Oleh itu, bandar Bukit Mertajam dipilih bagi mewakili DSPT dalam kajian ini kerana ia merupakan bandar ketiga terbesar dan kawasan

perumahan terbesar di negeri Pulau Pinang. Bandar ini menjadi tarikan utama pelancong dalam dan luar negara selepas bandar Georgetown kerana ia menjadi penghubung antara Kuala Lumpur, Ipoh dan Kulim di negeri Pulau Pinang. Pemilihan lokasi kajian iaitu di Kawasan RT Taman Seri Impian, Bukit Mertajam sepertimana Rajah 1.0 merupakan kawasan perumahan teres yang mempunyai pemastautin pelbagai kaum dan majoriti penduduknya adalah kaum Cina. Lokasi ini merupakan salah sebuah kawasan perumahan yang luas dan padat di Bukit Mertajam. Hampir 90 peratus penduduk di sekitar kawasan ini berbangsa Cina dan selebihnya Melayu dan India. Organisasi RT ditubuhkan di kawasan ini pada 17 Ogos 2007. Terdapat 495 buah unit rumah teres dan 25 unit rumah kedai dalam kawasan perumahan ini yang menjangkau lebih 2000 orang penduduk. Majoriti penduduk adalah pekerja industri dan menjalankan perniagaan sebagai sumber utama pendapatan mereka (Weng, 2016).

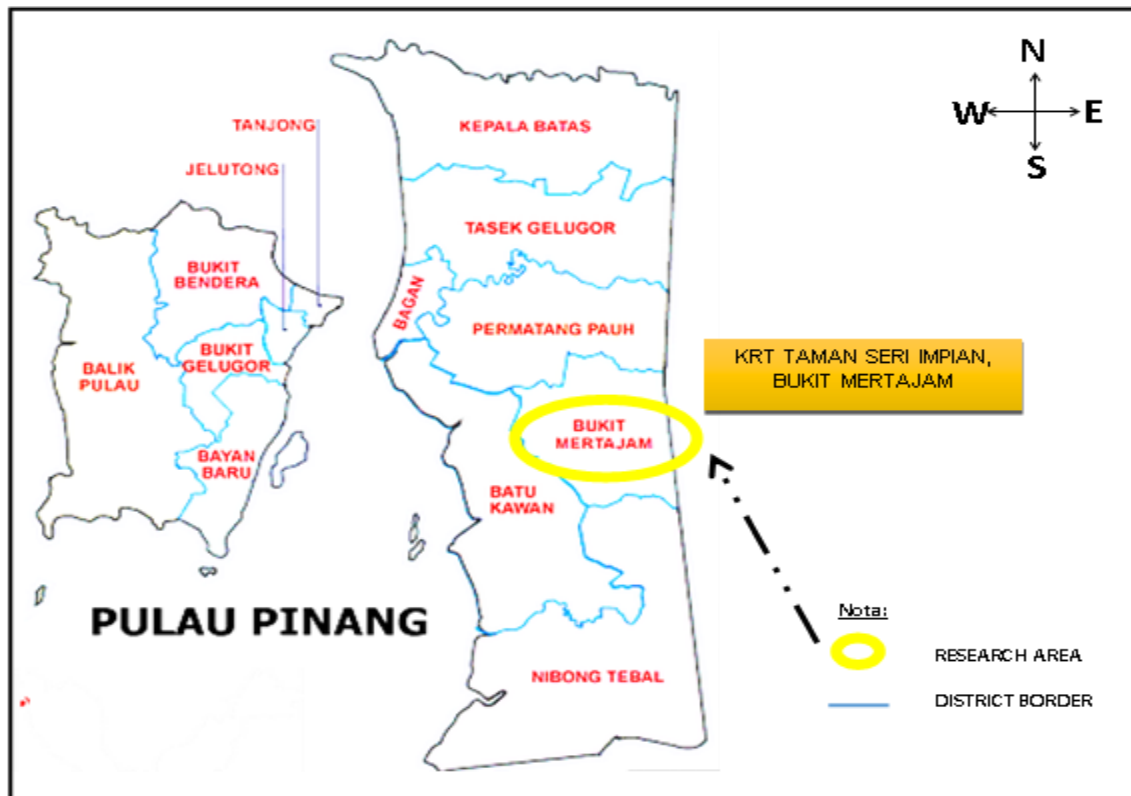

Chart 1: Research Location – Taman Seri Impian, Bukit Mertajam, Pulau Pinang, Malaysia

Metodologi Kajian

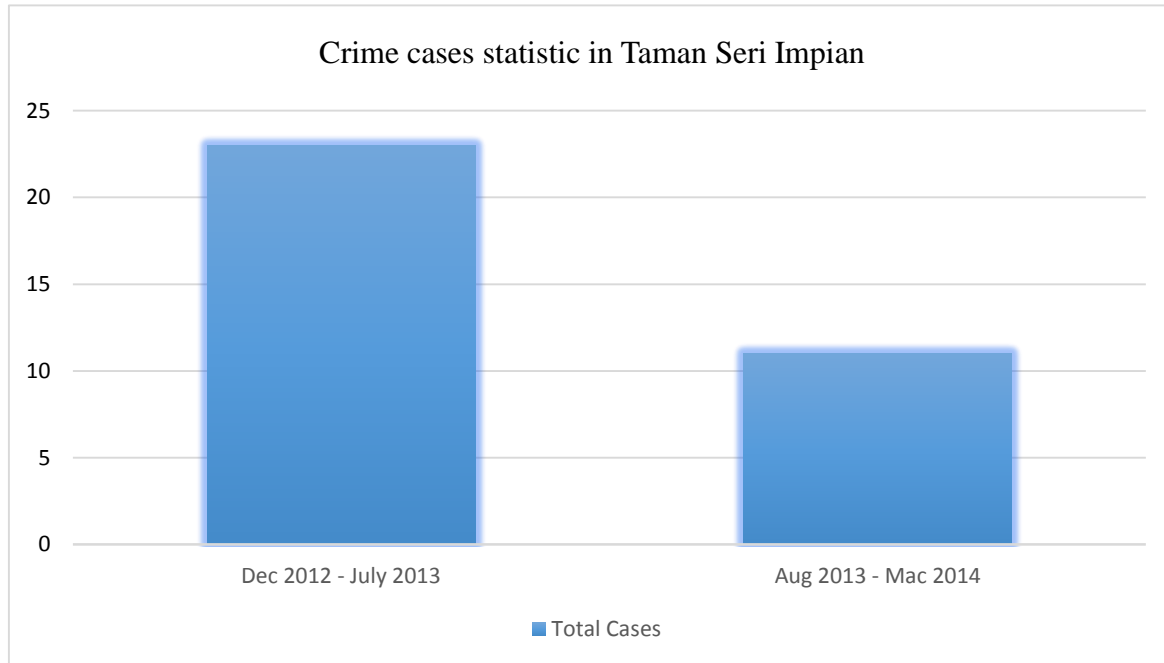
Bagi memahami dan menghayati proses pemeraksanaan komuniti dikalangan kumpulan sasar yang tercetus ekoran kesedaran terhadap aspek keselamatan dan perasaan bimbang terhadap jenayah, maka kajian ini dijalankan menggunakan pendekatan interpretif dan strategi abduktif. Ini kerana ia melibatkan pandangan dan tafsiran harian oleh aktor sosial berkaitan dengan pemahaman konsep keselamatan komuniti dan peranan RT itu sendiri yang merupakan sebuah program intervensi pembangunan komuniti. Untuk menilai kesepaduan semangat kejiwaan dan kekitaan antara kumpulan sasar sehingga terhasilnya inovasi sosial melibatkan proses interpretasi berdasarkan pengalaman, reaksi, emosi dan tingkah laku aktor sosial dalam dunia mereka. Pendekatan interpretif tidak melibatkan sebarang intervensi dan ia berlaku secara semulajadi tanpa menggunakan alat ukur kajian tetapi kesemua data ditapis melalui deria penglihatan dan pendengaran penyelidik itu sendiri (Chua, 2006; Sabitha Marican, 2006). Perkongsian pengalaman oleh golongan harian ini mampu memberikan takrifan dari sudut emosi terhadap realiti sosial yang dikaji. Secara tidak langsung, ia turut memberi ruang kepada penyelidik untuk memasuki kehidupan dan menguasai pengetahuan aktor sosial melalui sebuah siri penceritaan. Pelaksanaan program RT di seluruh Malaysia dan tidak terkecuali di kawasan kajian tertumpu kepada pelaksanaan secara *top-down* yang disokong dengan kerjasama pelbagai agensi berkaitan berpandukan sepenuhnya kepada Akta Rukun Tetangga 2012 dan Pekeliling Skim Rondaan Sukarela 2012 yang ditetapkan oleh JPNIN. Kaedah persampelan non-probability yang terdiri daripada persampelan bertujuan tetapi berquota, persampelan snowball dan persampelan teoritikal telah digunakan untuk mengenalpasti informan yang terlibat dalam kajian ini. Faktor pemilihan informan adalah berdasarkan kepelbagaian latarbelakang etnik, bidang pekerjaan, tahap pendidikan dan gender supaya ia membantu memberikan input yang tepat dan

menggambarkan populasi kajian.

HASIL KAJIAN DAN PERBINCANGAN

Pengurangan Kadar Jenayah Dan Peningkatan Rasa Selamat Komuniti

Projek Inovasi ini telah berjaya mengurangkan kadar jenayah di kawasan kajian melalui penggunaan *Unity Alarm* sebagai salah satu kaedah pencegahan jenayah di kawasan kejiranan. Pemasangan penggera dan bunyi siren yang menyerupai siren polis menyebabkan penjenayah sukar untuk melakukan kegiatan di kawasan perumahan yang dilengkapi peralatan ini. Statistik kejadian kes jenayah di Taman Seri Impian yang melibatkan kes-kes seperti kecurian motosikal, samun, pecah rumah dan ragut menunjukkan penurunan yang ketara seperti dalam Carta 2.0. Data ini diperoleh berdasarkan kajian yang dijalankan oleh JPNIN dengan kerjasama Balai Polis Machang Bubok selama lapan bulan yang menunjukkan perbezaan kadar jenayah sebelum dan selepas pemasangan *unity alarm* di kediaman penduduk (Othman Saad, 2014).

Cha

rt 2: Comparison of crime case before and after the implementation of Unity Alarm

Sebanyak 23 kes dilaporkan di Taman Seri Impian pada Disember 2012 hingga Julai 2013. Dalam tempoh percubaan tersebut, hanya terdapat satu lorong sahaja dalam kawasan kajian yang dilengkapi *Unity Alarm*. Seterusnya pada bulan Ogos 2013 sehingga Mac 2014 didapati terdapat penurunan kes jenayah yang berlaku di Taman Seri Impian iaitu sebanyak 11 kes di mana penurunan hampir 47.8 peratus selepas *Unity Alarm* dipasang sepenuhnya di kawasan kajian. Dengan penurunan kes jenayah ini, jelas menunjukkan keberkesanan sistem *Unity Alarm* dan ia sesuai pelaksanaannya diteruskan demi membantu memastikan tahap keselamatan kawasan kediaman adalah terkawal dan selamat.

Majoriti informan bersependapat bahawa teknologi inovasi ini membantu memudahkan tugas kawalan rondaan sukarela yang dijalankan oleh SRS melalui RT. Menurut mereka, kebanyakan taman-taman perumahan berhampiran mewujudkan pertubuhan keselamatan

sukarela seperti SRS, *community policing*, pasukan rondaan sukarela dan lain-lain sistem kawalan keselamatan bagi menjaga keselamatan taman perumahan mereka. Namun begitu, pertubuhan yang diwujudkan ini tidak mampu menjaga keselamatan kawasan kediaman dalam tempoh 24 jam sehari kerana kekangan masa, tenaga dan kos operasi. Atas faktor kekangan tersebut menyebabkan penduduk setempat menghadkan tempoh masa dan waktu rondaan pada sebelah malam sahaja. Hal ini membolehkan penjenayah menukar modus operandi mereka kepada siang hari di mana kebanyakan ketua rumah iaitu golongan lelaki keluar bekerja. Sehubungan dengan itu, projek *unity alarm* ini dibangunkan bagi membolehkan kawalan keselamatan dijalankan selama 24 jam sehari bagi meningkatkan tahap rasa selamat komuniti. Sistem ini menggunakan kuasa elektrik dan dapat beroperasi 24 jam sehari secara berterusan yang mana peranan wanita khususnya surirumah yang berada di kediaman pada siang hari dapat membantu memantau sebarang perlakuan jenayah dan perkara yang mencurigakan.

Walaupun begitu, kebimbangan terhadap jenayah masih menyusup masuk ke minda masyarakat dan menjadi sebahagian masalah sosial besar kepada negara yang memerlukan kefahaman secara saintifik mahupun reaksi sosial. Perasaan bimbang, takut dan cemas ini juga turut menghantui penduduk setempat di kawasan kajian. Berdasarkan temubual mendalam yang dijalankan, penyelidik mengupas faktor yang mempengaruhi kebimbangan informan terhadap perlakuan jenayah sehingga mendorong penghasilan inovasi *Unity Alarm* bagi mencegah perlakuan jenayah di kawasan kediaman mereka. Didapati, informan di kalangan wanita lebih cenderung untuk merasa bimbang dan takut kepada perlakuan jenayah berbanding informan lelaki. Pengalaman informan menjadi mangsa perlakuan jenayah menjadi faktor utama kepada peningkatan rasa kebimbangan dan emosi ini boleh menular kepada jiran tetangga, keluarga terdekat termasuklah rakan sekerja. Faktor ini jelas selari dengan pendapat di kalangan ilmuwan

kriminologi bahawa kesan perlakuan jenayah mampu memberi impak multi-dimensi yang bukan sahaja melibatkan kecederaan fizikal tetapi emosional yang melibatkan trauma berpanjangan (Hummelsheim & Hirtenlehner, 2012; Izadifar, Yazdanfar, Hosseini, & Norouzian-Maleki, 2015b; Leby & Ahmad Hariza Hashim, 2010). Faktor lain yang dilihat menyumbang kepada permasalahan ini adalah faktor fizikal yang melibatkan keadaan persekitaran yang tidak memuaskan meliputi kemudahan asas seperti lampu jalan dan ketiadaan pemasangan pengawasan kamera litar (CCTV) di kawasan awam.

Menyedari fenomena sosial ini dan keperluan semasa yang mendesak komuniti untuk bertindak, maka terhasil idea inovatif yang pada awalnya tidak mendapat sambutan kerana kebolehpercayaan dan kemampuan *Unity Alarm* untuk mengawal dan mencegah jenayah di kawasan kediaman belum dibuktikan. Tempoh percubaan pemasangan alat ini selama 8 bulan melalui projek rintis menjadi medan pembuktian bahawa ia mampu mencegah jenayah dan disokong dengan data yang diperoleh daripada pihak PDRM. SRS melalui RT telah dipilih sebagai salah satu organisasi sukarelawan keselamatan komuniti yang terlibat dalam Program Transformasi Kerajaan menerusi Inisiatif Mengurangkan Jenayah (NKRA Keselamatan) di bawah Kementerian Dalam Negeri (KDN) dan Program Bandar Selamat di bawah Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan (PEMANDU, 2010). Oleh itu, projek ini dilihat turut menyumbang kepada usaha merealisasikan NKRA keselamatan negara iaitu:

- a) Mengurangkan indeks kadar jenayah.
- b) Mengurangkan kadar jenayah pecah rumah.
- c) Perlaksanaan indeks persepsi keselamatan.

Selain penurunan statistik kes jenayah yang dilaporkan oleh pihak Polis, kejayaan

pelaksanaan Unity Alarm turut mempengaruhi emosi penduduk setempat berdasarkan laporan persepsi Kajian Rasa Selamat yang dijalankan oleh JPNIN kepada penduduk di kawasan kajian (JPNIN, 2014) sebelum dan selepas implementasi inovasi dilaksanakan sepertimana Jadual 3.0 dibawah ini. Peningkatan peratusan rasa selamat komuniti ini memperlihatkan keberkesanan pemasangan dan penggunaan Unity Alarm dalam mencegah jenayah di kawasan kajian. Kerjasama erat penduduk melalui projek inovasi ini secara tidak langsung membantu pihak Polis dan menyumbang kepada penurunan kes jenayah seperti pecah rumah, ragut dan rompakan di sekitar kawasan kajian termasuklah pengurangan rasa bimbang dan takut akan perlakuan jenayah. Tindakan perluasan penggunaan inovasi ini oleh pihak Polis kepada 7 buah taman perumahan yang berisiko tinggi di Bukit Mertajam juga menjadi sebahagian proses pengukuhan projek dan impak keberkesanannya.

Table 3.0 : Perbandingan persepsi komuniti tentang aspek keselamatan sebelum dan selepas pelaksanaan *unity alarm*

Soalan*	Sebelum Inovasi	Selepas Inovasi
SRS mencegah jenayah di kawasan kediaman saya	70% Setuju	98% setuju
SRS mengukuhkan semangat kejiiran di kawasan kediaman saya	63% Setuju	92% Setuju
Saya rasa selamat tinggal di kawasan kediaman saya	77% Setuju	98% Setuju

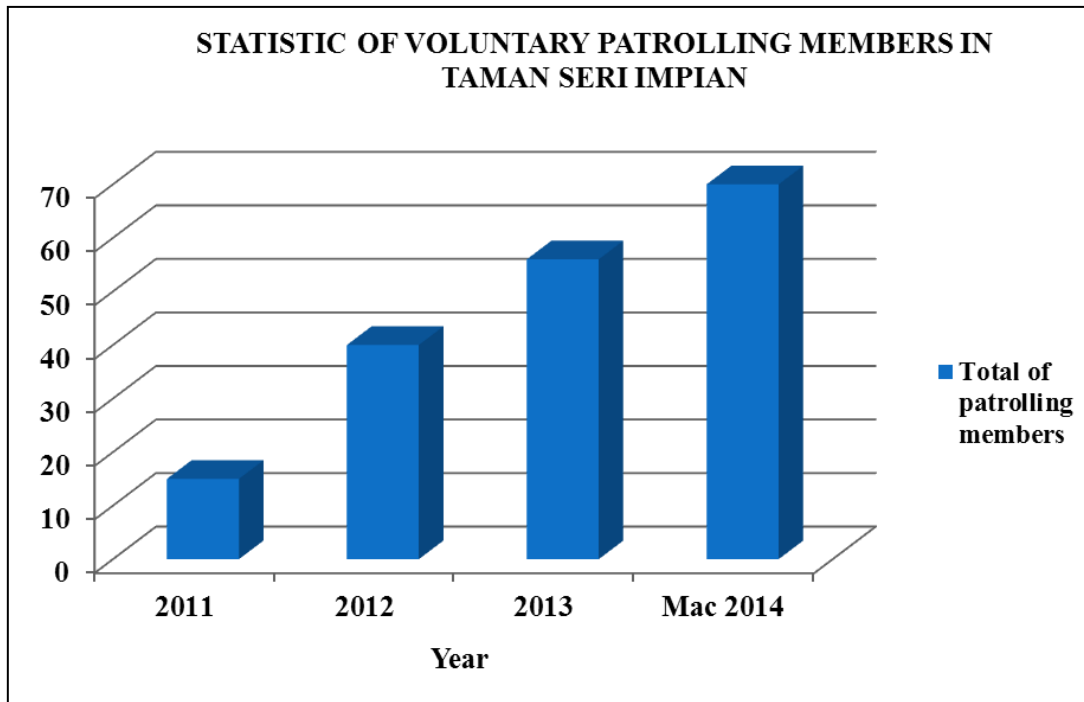
*Source: Diambil daripada Analysis Report of Feel Safe Survey by JPNIN (JPNIN, 2014)

Penyatuan Komuniti dalam Mencegah Jenayah

Pelaksanaan projek *unity alarm* berjaya mewujudkan sistem rangkaian dalam menjaga keselamatan kejiiran. Pada masa kini kebanyakan masyarakat bandar bersifat individualistik

dan tidak mengambil berat perkara yang berlaku disekeliling sehingga semangat kejiranan juga semakin luntur (Klekotko, 2008; Norwahidah Zinalibdin & Novel Lyndon, 2016; Okunola & Amole, 2012a; Wilson-Doenges, 2000). Hal ini menyebabkan apabila berlaku situasi kecemasan tiada pihak yang tampil membantu mangsa kerana tidak mengenali antara satu sama lain. Pelaksanaan projek inovasi *Unity Alarm* menuntut penglibatan semua komuniti setempat. Ini kerana, apabila siren penggera berbunyi ia memerlukan gembleran kerjasama komuniti membantu menangkap penjenayah di kawasan kediaman. Bunyi siren yang bergema di seluruh kawasan itu akan menarik perhatian semua penduduk dan membantu untuk bersama-sama menuju ke rumah yang diceroboh dan memberkas penjenayah terbabit. Berbanding dengan situasi sebelum pemasangan sistem *Unity Alarm* ini, sebarang kejadian jenayah yang berlaku di rumah seseorang penduduk tidak diketahui dengan segera oleh penduduk dan ini memberi peluang dan masa kepada penjenayah untuk meneruskan perlakuan jenayah dan kemungkinan mengancam nyawa penghuni rumah terbabit.

Tindakan bersepadu antara jiran tetangga secara tidak langsung memupuk semangat muhibbah, muafakat dan kerjasama antara penduduk. Perpaduan itu merentasi antara kaum dan agama di mana penduduk bersama-sama menjaga keselamatan, membanteras dan mencegah jenayah yang berlaku di kawasan komuniti mereka dan sekaligus menyumbang ke arah pembentukan sikap masyarakat yang bertanggungjawab dan peka kepada keadaan sekeliling. Laporan oleh Othman Saad (2014) mendapati, terdapat peningkatan penglibatan masyarakat dalam aktiviti rondaan sukarela yang dijalankan oleh RT berdasarkan kenaikan jumlah keahlian peronda sukarela di kalangan penduduk pada tahun 2014 berbanding tahun 2011 sepertimana dalam Carta 3.0 di bawah.

Carta 3: Statistik ahli rondaan sukarela di Taman Seri Impian

Ini membuktikan bahawa, kewujudan sistem *Unity Alarm* sedikit sebanyak membantu menarik minat masyarakat dalam penyertaan aktiviti pencegahan jenayah. Perlaksanaan kawalan rondaan keselamatan sebelum ini secara konvensional dengan berjalan kaki, bermotosikal atau berbasikal memerlukan komitmen yang tinggi daripada penduduk dari segi masa, tenaga dan kos. Faktor ini dikenalpasti antara halangan yang menyebabkan penduduk kurang berminat untuk turut serta dalam menjaga keselamatan lebih-lebih lagi rondaan pada waktu malam. Sebaliknya melalui teknologi *Unity Alarm*, peronda yang bertugas hanya perlu berada di pusat kawalan dan bertindak apabila siren berbunyi serta bilangan peronda yang bertugas dapat dikurangkan dan lebih ramai bersedia bertindak dari kediaman masing-masing. Kecanggihan teknologi yang digunakan oleh *Unity Alarm* pada asalnya adalah peralatan bersifat individual dan *single-use* tetapi setelah diberi suntikan inovasi oleh komuniti setempat menjadikan ia lebih bermanfaat kepada penduduk kawasan kajian keseluruhannya.

Pemeriksaan Komuniti Ke Arah Budaya Masyarakat Bertanggungjawab

Tanggungjawab memastikan negara aman, damai, tenteram dan bebas daripada jenayah bukan semata-mata digalas oleh pihak Polis dan Kerajaan tetapi sebaliknya mengharapkan kerjasama bersepadu daripada rakyat. Komitmen masyarakat terhadap usaha pencegahan jenayah merujuk kepada tuntutan terhadap keprihatinan orang awam dalam mendepani segala risiko jenayah dan tindakan yang boleh disumbangkan oleh masyarakat untuk menangani gejala sosial ini. Dalam kajian ini, secara tidak langsung penghasilan inovasi *Unity Alarm* telah berjaya menyepadukan hati penduduk setempat yang jelas terpamer menerusi hubungan kejiwaan yang erat. Majoriti informan memperakui bahawa mereka lebih mengenali hati budi jiran tetangga ekoran pelaksanaan pemasangan *Unity Alarm* yang mana memerlukan interaksi dua hala sesama penduduk setempat. Sikap individualistik atau istilah ‘jaga tepi kain sendiri’ sememangnya menjadi kamus hidup sebahagian penduduk kawasan kajian. Ini berikutan warga kota yang taksub mencari rezeki siang malam dan alpa untuk berkomunikasi dalam hidup bermasyarakat termasuklah dalam keluarga masing-masing sehingga gejala sosial di kalangan anak-anak mereka semakin meningkat saban hari dek kesibukan ibu bapa dan pengaruh anasir luar.

Oleh itu, dengan wujudnya *Unity Alarm* telah membuka mata kepada penduduk kawasan kajian bukan sahaja tentang tanggungjawab terhadap aspek keselamatan tetapi turut menyentuh peranan dan tanggungjawab mereka dalam institusi kekeluargaan. Ini kerana, perpaduan merupakan tunjang dan asas kepada keharmonian dalam keluarga, komuniti mahupun negara. Apabila runtuhnya tunjang ini, maka musnahlah sebuah negara berdaulat. Inovasi ini telah membentuk sebuah masyarakat yang lebih peka terhadap keadaan sekeliling khususnya persekitaran tempat tinggal. Berdasarkan perkongsian pengalaman informan, tanpa sedar

pelaksanaan inovasi ini memberi peluang mereka lebih dekat dengan ahli keluarga terutamanya mengetahui aktiviti luar anak-anak. Dasar langit terbuka dan dunia tanpa sempadan memberi kesan yang negatif kepada anak-anak yang sedang meningkat dewasa. Tanpa pegangan agama dan kekuatan kekeluargaan sudah pasti anak muda ini mudah terpengaruh dan hilang ketahanan jiwa. Peralatan *Unity Alarm* turut dilengkapi dengan siren dan pembesar suara yang merupakan antara alat komunikasi bagi hebahan maklumat termasuklah pemakluman kecemasan atau kejadian jenayah. Sekiranya berlaku kejadian jenayah dan tangkapan yang membabitkan ahli keluarga penduduk setempat, perkara ini boleh mengundang musibah dan aib pada keluarga suspek perlaku jenayah. Justeru itu, setiap keluarga dalam kawasan kajian akan memastikan anak masing-masing tidak terlibat dan terjerumus ke dalam kancan gejala sosial yang boleh mengaibkan nama baik keluarga. Tanpa kita sedar, impak pelaksanaan inovasi sosial ini mendorong setiap anggota masyarakat dari peringkat kanak-kanak, remaja, dewasa mahupun warga emas lebih bertanggungjawab bukan sahaja kepada diri tetapi keluarga dan komuniti setempat.

Ikatan kekeluargaan yang erat boleh mempengaruhi keharmonian masyarakat setempat. Ketua keluarga menjadi *role model* bukan sahaja dalam lingkungan keluarganya tetapi sebaliknya menjadi contoh dan tauladan kepada jiran tetangga. Aktor sosial memainkan peranan penting dalam proses pemerikasaan komuniti. Ini kerana, pemerikasaan itu terhasil dari konstruksi pemikiran seseorang individu yang bertindak secara sukarela ataupun mempamerkan kepimpinannya dalam menyuarakan isu kejiwaan kepada pihak yang berkaitan dan berani berhujah berhubung ketidakpersefahaman pendapat. Dalam konteks kajian ini, pandangan yang dikonstruksi oleh aktor-aktor sosial memperlihatkan sisi emosi dan perasaan bimbang terhadap jenayah yang menjadi titik tolak penghasilan idea inovatif yang mampu menjaga bukan sahaja

diri aktor sosial tetapi sebaliknya keselamatan ahli keluarga semasa ketiadaan mereka di kediaman. Kesedaran kolektif ini menjadi asas kesatuan solidariti komuniti di Taman Seri Impian untuk bertindak secara dinamik melalui perkongsian sumber, ilmu pengetahuan dan kemahiran bagi mengatasi permasalahan yang dihadapi oleh penduduk setempat. Disinilah permulaan proses pemeraksanaan komuniti sehingga tercetusnya *Unity Alarm* yang merupakan hasil percambahan idea di kalangan penduduk setempat berdasarkan pengalaman dan kepelbagaian latar belakang pendidikan serta kemahiran setiap aktor sosial. Dalam konteks pembangunan komuniti, masyarakat yang lebih perkasa dan berdaya saing akan menjadi masyarakat yang lebih bersatu padu dan kohesif.

KESIMPULAN

Satu inovasi berkaitan penjagaan keselamatan diri, kediaman dan masyarakat diperlukan dalam memastikan kesejahteraan negara. Inovasi yang dijalankan melalui projek *unity alarm* ini diharap dapat membantu masyarakat dan pihak keselamatan dalam mencegah jenayah. Pada masa yang sama, ia membantu membudayakan semula masyarakat Malaysia yang bersatu padu, tolong menolong dan menyemarakkan semangat kejiranan yang kian terhakis di kalangan warga kota masa ini. Sememangnya keperluan dalam penjagaan keselamatan adalah perkara asas dalam mengukur tahap rasa selamat masyarakat. Negara memerlukan tahap keselamatan yang baik bagi merealisasikan setiap misi dan visi yang telah dirancang. Gemblengan usahasama antara semua pihak amat penting untuk memastikan kadar jenayah terkawal dan tidak menimbulkan kebimbangan di hati rakyat. Kejayaan pencegahan jenayah yang dibangunkan melalui projek ini sememangnya telah diperakui oleh pihak polis dan komuniti setempat. Projek ini merupakan inovasi pencegahan jenayah daripada sistem bersifat individu kepada sistem rangkaian yang

mampu mewujudkan suasana harmoni dan kesepaduan sosial dalam sesebuah kawasan kejiranan. Secara tidak langsung projek ini berupaya membantu pihak polis dalam usaha pengurangan kadar jenayah selaras dengan inisiatif NKRA Keselamatan Negara. Inovasi sosial ini berpotensi untuk diperluaskan ke kawasan perumahan yang dikategorikan berisiko tinggi jenayah dan alternatif kepada kawasan perumahan berpagar dan berpengawal yang terpaksa menanggung kos pengurusan yang tinggi. Diharap inisiatif daripada komuniti ini juga boleh dipertimbangkan dalam pelaksanaan Program Bandar Selamat dan Dasar Perumahan Negara supaya setiap perumahan baru yang dibangunkan dilengkapi dengan sistem *unity alarm*. Ini kerana, penghasilan projek ini tidak melibatkan sebarang kos kepada pihak kerajaan. Sebaliknya kos keseluruhannya dibiayai oleh penduduk sendiri dengan kadar yang minimum tetapi menghasilkan impak yang maksimum.

Penghargaan

Penghargaan ditujukan khas kepada Jabatan Perpaduan Negara dan Integrasi Nasional serta Institut Kajian dan Latihan Integrasi Nasional (Kod Projek: SK-2015-001) atas pembiayaan Geran Penyelidikan IKLIN ini.

RUJUKAN

- Barton, H., & Valero-Silva, N. (2013). Policing in partnership: a case study in crime prevention. *International Journal of Public Sector Management*, 26(7), 543–553. <http://doi.org/10.1108/IJPSM-12-2011-0131>
- Byrne, J., & Marx, G. (2011). Technological Innovations in Crime Prevention and Policing . A Review of the Research on Implementation and Impact. *Cahiers Politiestudies*, (20), 17–40.
- Casey, L. (2008). *Engaging Communities in Fighting Crime: A review by Louise Casey*. London.

- Chalmers, D. (2012). Social innovation: An exploration of the barriers faced by innovating organizations in the social economy. *Local Economy*, 28(1), 17–34. <http://doi.org/10.1177/0269094212463677>
- Choy, E. A., Mohd Faizal Abdul Rashid, Katiman Rostam, Eshah Mohamed, & Abd. Rahim Md Nor. (2012). Analisis persepsi masyarakat setempat terhadap impak pembangunan di Wilayah Pembangunan Iskandar, Johor. *Geografia Online: Malaysia Journal of Society and Space*, 7(7), 183–195.
- Chua, Y. P. (2006). *Kaedah dan Statistik Penyelidikan: Kaedah Penyelidikan. Malaysia*. McGraw-Hill Sdn Bhd.
- Covington, J., & Taylor, R. B. (1991). FEAR OF CRIME IN URBAN RESIDENTIAL NEIGHBORHOODS : Implications of Between- and Within-Neighborhood Sources for Current Models, 32(2), 231–249.
- Cozens, P., & Davies, T. (2013). Crime and residential security shutters in an Australian suburb: Exploring perceptions of “Eyes on the Street”, social interaction and personal safety. *Crime Prevention and Community Safety*, 15(3), 175–191. <http://doi.org/10.1057/cpcs.2013.5>
- Douglas, D., & Marc, A. (1995). Empowerment theory , research , and application. *American Journal of Community Psychology*, 23(5), 569.
- Farkas, M. A., & Jones, R. S. (2007). Community Partners: “Doing Doors” as a Community Crime Prevention Strategy. *Criminal Justice Studies*. <http://doi.org/10.1080/14786010701617698>
- Grabosky, P. (1998). Technology & Crime Control. *Australian Institute of Criminology*, (78).
- Hummelsheim, D., & Hirtenlehner, H. (2012). Social insecurities and fear of crime : a cross-national study on the impact of welfare state policies on crime-related anxieties. *European Sociological Review*. <http://doi.org/10.1093/esr/jcq010>
- Izadifar, A., Yazdanfar, S.-A., Hosseini, S.-B., & Norouzian-Maleki, S. (2015a). Relationship between Support of Social Activities and Fear of Crime in Iran Residential Complex. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 170, 575–585. <http://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.01.059>
- Izadifar, A., Yazdanfar, S.-A., Hosseini, S.-B., & Norouzian-Maleki, S. (2015b). Relationship between Support of Social Activities and Fear of Crime in Iran Residential Complex. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 170, 575–585. <http://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.01.059>

- JPNIN. (2014). *Laporan Analisa Kajian Feel Safe*. Putrajaya.
- Kanyo, N.-I., & Nor, N. H. M. (2007). Jenayah dan Perbandaran: Satu Kajian di Daerah Timur Laut, Pulau Pinang (pp. 1–16).
- Kanyo, N.-I., Norizan Hj Md Nor, & Rainis, R. (2011). “pelakuan jenayah: sejauhmanakah kebimbangan masyarakat? satu kajian persepsi penduduk bandar di pulau pinang”*. In *Persidangan Kebangsaan Masyarakat, Ruang dan Alam Sekitar [MATRA 2011]* (pp. 1–16). Pulau Pinang.
- Klekotko, M. (2008). *Community and Everyday Life. Studia Socjologiczne*. <http://doi.org/10.4324/9780203463178>
- Leby, J. L., & Ahmad Hariza Hashim. (2010). Liveability Dimensions and Attributes : Their Relative Importance in the Eyes of Neighbourhood Residents. *Journal of Construction in Developing Countries*, 15(1), 67–91.
- Lee, M., & Farrall, S. (2008). *Fear of Crime: Critical voices in an age of anxiety*. Routledge.Cavendish.
- Lowe, A. P. (2013). *Reducing crime through post-Katrina Neighborhood Watch Groups: A study of leadership*. *ProQuest Dissertations and Theses*. Retrieved from http://ezproxy.net.ucf.edu/login?url=http://search.proquest.com/docview/1372006178?accountid=10003\nhttp://sfx.fcla.edu/ucf?url_ver=Z39.88-2004&rft_val_fmt=info:ofi/fmt:kev:mtx:dissertation&genre=dissertations+&+theses&sid=ProQuest+Dissertations+&+Theses+A&I&atitle=&title=Reducing+crime+through+post-Katrina+Neighborhood+Watch+Groups:+A+study+of+leadership&issn=&date=2013-01-01&volume=&issue=&spage=&au=Lowe,+Andrea+P.&isbn=9781303131639&jtitle=&bttitle=&rft_id=info:eric/
- McMillan, D. W. (1996). Sense of Community. *Journal of Community Psychology*, 24(4), 315–325.
- Mcmillan, D. W., & George, D. M. C. (1986). Sense of Community : A Definition and Theory. *Journal of Community* , 14(January).
- Mulgan, G., Tucker, S., Ali, R., & Sanders, B. (2008). *Social Innovation. Stanford Social Innovation Review*. <http://doi.org/10.1016/j.biocontrol.2007.10.015>
- Norwahidah Zinalibdin, & Novel Lydon. (2016). Makna rasa selamat komuniti Malaysia dalam Program Skim Rondaan Sukarela: Kajian kes KRT Taman Putera Jaya, Kota Kinabalu, Sabah. *Malaysian Journal of Society and Space*, 12(5), 22–32.

- Okunola, S., & Amole, D. (2012a). Perception of Safety, Social Participation and Vulnerability in an Urban Neighbourhood, Lagos, Nigeria. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 35(December 2011), 505–513. <http://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.02.116>
- Okunola, S., & Amole, D. (2012b). Perception of Safety, Social Participation and Vulnerability in an Urban Neighbourhood, Lagos, Nigeria. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 35, 505–513. <http://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.02.116>
- Othman Saad. (2014). *Unity Alarm*. Pulau Pinang.
- Pattavina, A. (2006). An Examination of Citizen Involvement in Crime Prevention in High-Risk Versus Low- to Moderate-Risk Neighborhoods. *Crime & Delinquency*.
- PEMANDU. (2010). *Pelan Hala Tuju Program Transformasi Kerajaan*. Putrajaya.
- Phills, J., Deiglmeier, K., & Miller, D. (2008). Rediscovering social innovation. *Stanford Social Innovation Review, Fall*, 34–43. <http://doi.org/10.1111/j.1369-7625.2010.00656.x>
- Rosenbaum, D. P. (1988). Community crime prevention: A review and synthesis of the literature. *Justice Quarterly*. <http://doi.org/10.1080/07418828800089781>
- Sabitha Marican. (2006). *Penyelidikan sains sosial: Pendekatan pragmatik*. Selangor: Edusystems Sdn Bhd.
- Sulaiman, A. A., & Hashim, M. F. (2011). Kesan Kitaran Ekonomi Terhadap Peningkatan Kadar Indeks Jenayah di Malaysia. In *Prosiding PERKEM VI, Jilid 1* (Vol. 1, pp. 492–501).
- Weng, C. K. (2016). *Profile Penduduk KRT Taman Seri Impian*. Penang.
- Wilson-Doenges, G. (2000). An Exploration of Sense of Community and Fear of Crime in Gated Communities. *Environment and Behavior*, 32(5), 597–611. <http://doi.org/10.1177/00139160021972694>

Norwahida Zainal Abidin, Novel Lyndon

Pusat Pengajian Sosial, Pembangunan dan Persekitaran, Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Kebangsaan Malaysia, 43600 Bangi, Selangor, Malaysia

Email: novel@ukm.edu.my

Mohd Helmi Abdul Rahim

Pusat Pengajian Media dan Komunikasi, Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Kebangsaan Malaysia, 43600 Bangi, Selangor, Malaysia

